

Dopen voor een status?

DOOR MARNIX VISSCHER

Reza komt uit Afghanistan en wil gedoopt worden. Omdat je als christen niet veilig bent in Afghanistan krijgt Reza na zijn doop een verblijfsvergunning. Maar dan volgt een grote teleurstelling: je ziet hem niet meer terug in de kerk en de telefoon beantwoordt hij ook niet meer. Was hij enkel gedoopt voor een status?

Er komen veel vluchtelingen uit islamitische landen naar Nederland. Een aantal van hen mogen we in de kerk verwelkomen. Zij staan open voor het Evangelie en na kortere of langere tijd kan zomaar gevraagd worden om de doop. Wat een vreugde kan dat geven in een tijd dat menig Nederlander de kerk de rug toekeert.

Argwaan

Helaas is de praktijk niet altijd zo mooi als die aanvankelijk lijkt. Je ontkomt niet altijd aan de indruk dat iemand vooral gedoopt wilde worden om een verblijfsvergunning te krijgen. Soms wordt er enige druk uitgeoefend om snel tot de doop over te gaan omdat dat nodig is voor een nieuwe asielaanvraag. Je denkt daarbij aan Handelingen: Cornelius, Lydia en de gevangene waarder in Filippi werden ook meteen na de eerste uitleg van het evangelie gedoopt zonder eerst een leertraject van een aantal maanden te doorlopen.

De ervaring leert dat je best een beetje argwanend mag zijn. Ik maak het mee dat mensen na de doop een nieuwe asielaanvraag indienen om met de doopakte en met foto's en een filmpje van de doop hun bekering te 'bewijzen', terwijl ze nauwelijks kunnen vertellen waarom ze Christus willen volgen en wat dat voor hen inhoudt. Als kerk hoef je daar niet aan mee te werken. Sterker nog: het is helemaal niet zo Bijbels als het misschien lijkt.

De doop in Handelingen

Als we het boek Handelingen goed lezen, komen we een paar belangrijke lijnen op het spoor. Waar de doop vermeld wordt gaat het in de meeste gevallen om mensen die al in enige mate vertrouwd waren met de Schrift van het Joodse volk, ons 'Oude Testament'. Dat is in elk geval in Handelingen 2 het geval en ook bij de Ethiopische kamerheer in Handelingen 8 en bij Lydia in Handelingen 16. Zij hadden al de nodige 'voorkennis' van de God van Israël en nu

kwamen ze tot de erkenning dat Jezus Christus de aan Israël beloofde Messias was. Ook de Samaritanen in Handelingen 8 hadden al wel een zekere vertrouwdheid met de boeken van Mozes en Jezus had zelf ook onder het Samaritaanse volk gewerkt. Hij was geen onbekende toen Filippus in Samaria kwam.

De ervaring leert dat je best een beetje argwanend mag zijn

Weinig nadruk op de doop

We zien ook dat in veel gevallen de doop niét genoemd wordt. In het hele verslag van Paulus' eerste zendingsreis wordt er niet over gerept. In het verslag van de tweede zendingsreis wordt alleen melding gemaakt van doopbediening in Filippi en in Corinthe. Vraag is, of dat ons misschien ook iets te zeggen heeft. Daar moeten we enerzijds voorzichtig mee zijn, anderzijds doet Paulus er wel een boekje over open in zijn eerste brief aan de Corinthiërs: *"Ik dank God dat ik niemand van u gedoopt heb dan Crispus en Gajus, zodat niemand kan zeggen dat ik in mijn naam gedoopt heb. Ik heb echter ook nog het huisgezin van Stefanus gedoopt. Verder weet ik niet of ik nog iemand anders gedoopt heb. Want Christus heeft mij niet gezonden om te dopen, maar om het Evangelie te verkondigen, niet met wijsheid van woorden, opdat het kruis van Christus zijn inhoud niet verliest."* (1 Corinthe 1: 14-17).

Prioriteit bij de navolging

Als we terugkijken naar de verslagen van de zendingsreizen in Handelingen 13-20 lezen we inderdaad voortdurend dat Paulus overal waar hij kwam het evangelie bracht. Sommige toespraken worden zelfs uitgebreid weergegeven. Hier wordt de prioriteit duidelijk zoals die ook uit het zendingsbevel blijkt: *"Ga dan heen, onderwijs al de volken, hen dopend in de Naam van de Vader en van de Zoon en van de Heilige Geest, hun lerend alles wat Ik u geboden heb, in acht te nemen."* (Mattheüs 28: 19). De volken moeten onderwezen worden en bij het onderwijs gaat het om een levenswandel in overeenstemming met hetgeen Jezus aan zijn discipelen geleerd heeft.

Onzuivere motieven

In Handelingen 8 komen we ook een voorbeeld tegen van een onzuiver motief. Simon de Tovenaar was heel erg onder de indruk van de tekenen en krachten die Filippus ten toon spreidde. Simon moest in Filippus blijkbaar zijn meerdere erkennen en dan wil hij er ook wel voor betalen om diezelfde macht te ontvangen. Daarin kwamen zijn onzuivere motieven tot uiting en Petrus moest hem dan ook terechtwijzen en tot bekering oproepen.

Geduld

Ondanks de voorbeelden van snel dopen in Handelingen is er dus veel te zeggen voor de gangbare praktijk om pas te dopen na een deugdelijk leertraject van een aantal maanden. Dat was reeds in de eerste eeuwen na Christus de praktijk. Mogelijk hebben ervaringen als met Simon de Tovenaar daarin een belangrijke rol gespeeld. De kerk heeft de eeuwen door terecht beseft dat de doop gepaard hoort te gaan met een oprechte navolging van Christus. Ook van een vluchteling die zich wil laten dopen mag verwacht worden dat hij daar blijk van geeft en dat hij het geduld kan opbrengen om eerst een leer-

traject te doorlopen. Zo nodig moet hem uitgelegd worden dat een stapel foto's en een filmpje van een doopplechtigheid echt geen indruk maakt bij een asielaanvraag, maar dat ook dan zijn motieven en zijn levenswandel moeten overtuigen.

De kosten berekenen

Nu blijft staan, dat ook de gevangenebewaarder in Filippi al heel snel na een eerste 'preek' gedoopt werd, zonder voorkennis over Jezus of het Joodse geloof. We mogen wel bedenken dat hij door zijn doop niet bepaald in een makkelijke positie terecht kwam. De gevangenebewaarder was zich er ongetwijfeld van bewust dat Paulus en Silas vanwege hun geloof in de gevangenis waren beland. We kunnen er van uitgaan dat hij de kosten al berekend had.

Dooponderwijs en gemeenteleven

Over het dooponderwijs voor vluchtelingen kunnen we niet veel uitweiden. We verwijzen naar materiaal van Evangelie & Moslims en naar de Al Massiera-cursus, een soort Alpha-cursus voor Arabisch sprekers. Verder kan verwezen worden naar de adviezen in de brochure 'In goede aarde' van Stichting Gave.¹

Naast de kennis van de Bijbel en het christelijke geloof zal in elk geval duidelijk moeten worden dat het volgen van Christus niet vrijblijvend is. Het christelijke geloof wordt best vaak gezien als een makkelijker of vriendelijker alternatief voor de islam. We moeten er daarom zeker op wijzen dat volgelingen van Jezus de haat van de wereld kunnen verwachten. (Johannes 18: 15-27) Voor vluchtelingen die gedoopt worden kan dat heel dichtbij komen: een bekering roept vaak weerstand op bij familie en volksgenoten. We vinden in het Nieuwe Testament vele voorbeelden. Paulus en Petrus gaan er in hun brieven dan ook uitgebreid op in en geven geestelijk leiding, mede vanuit hun persoonlijke ervaring met vervolging.

Opvallend is dat Paulus de vervolging die de jonge gemeente meemaakt ook verbindt met het geheel van de Kerk die de vervolging van Christus ondervindt. (1 Thessalonicenzen 2: 14) Hiermee raakt het dooponderwijs ook aan ons eigen gemeenteleven.

Geloofsvervolging is voor ons vaak ver weg, maar er gaat wel een appel van uit: is aan ons te merken dat het volgen van Jezus Christus ook ons wat kosten mag? Is aan ons te zien hoe wij ons vertrouwen op

God stellen in perioden van aanvechting en tegenslag? Naast Bijbelstudies, cursussen en catechese is ook een gezond en transparant gemeenteleven een belangrijke leerschool voor de navolging van Christus. De vluchteling heeft ook deze leerschool nodig om met de steun van de gemeente staande te blijven als het voor hem moeilijk wordt. Juist dan zal blijken wat de navolging van Christus ook óns mag kosten. Zo zal de vluchteling samen met ons zijn weg tot Christus mogen vinden en steeds dichterbij Hem komen. ■

Noot

1 Zie ook: www.gave.nl/doopadvies

Dr. Marnix Visscher is als missionair-diaconaal werker verbonden aan Stichting Gave